

som gaae over til Selveiendom i Henhold til denne Lov. Han har meent, at Erfaringen gav ham Ret i denne Betragtning, idet han har sagt: Erfaringen har viist, at der har været Selveiergaarde, der ere blevne frie for Fæstetvang og have været i denne Tilstand i over 20 Aar, efter Loven af 19de Februar 1861, og at Godseierne dog ikke have sammentjocht disse Gaarde. Men hvor naturligt er ikke dette, naar der staaer i Udfigt for Godseierne en Ferretning, der vil være i høj Grad fordeelagtigere for dem, end at sammenkjøbe disse Selveiergaarde. Jeg troer nok, at en klog Godseier gjemmer Capitalen, indtil det Dieblik indtræder, da han kan kjøbe sit Fæstegods; der vil da være en ganske anden rig Mark for ham til at gjøre en god Ferretning end den, der tilbyder sig for ham ved at kjøbe det nuværende Fæstegods, og derfor betyder denne Erfaring her Intet; den kan ikke berolige dem, der nære den Frygt, som jeg og Fiere have for Forslaaget under Nr. 6. Det ærede Medlem har dernæst meent, at vi ville kunne berolige os ved en Erklæring af Ministeriet om, hvorledes det betragter dette Forhold, og navnlig ved et Tilfagn om, at der ikke skulde blive gjort Undtagelse fra Sammenlægningsloven, saaledes som Regjeringen nu kan gjøre det. Dertil vil jeg svare, at dette ikke er betryggende, og at en Udtalelse af Ministeriet i saa Henseende Intet betyder, thi en ny Regjering kan give et andet Tilfagn, og dernæst skal jeg gjøre opmærksom paa, at Regjeringen ikke er nogen authentisk Fortolker af Lovbestemmelser, men at det er Domsstøene, der ere det. Det ærede Medlem har omtalt Beslutningerne af 1856 som Noget, der absolut maatte staae fast ved denne Sags Behandling, som Noget, man ikke turde rokke ved. Men læg dog Mærke til, at det ærede Medlem, som har indbragt dette Lovforslag, ikke har taget i Betænkning at borttage en Bestemmelse, som dengang blev vedtagen af Folkethinget; det var Folkethinget — hvoraf han dengang var Medlem, som han endnu er det — der gjorde dette, og det var det Thing, i hvilket han forelagde Forslaget, saa at det forekommer mig, at han ikke burde have taget en saadan Bestemmelse ud, naar han forlanger

af os Andre, at vi skulle tage fuldt Hensyn til Bestemmelserne fra 1856. Læg Mærke til, at blandt de vigtigste Indvendinger, der gøres mod Fæstetvangsloven, er netop den Dimstændighed, som fremhævedes af det ærede Medlem for Soro Amts 2den Valgkreds (Alberti), at der kan indtræde Banffeligheder ved at udrede Kjøbesummen for Fæsterne. Men saa spørger jeg: hvorfor da udelade den Bestemmelse her i Lovforslaget, at der skulde indrømmes Creditkasser, som skulde komme de Fæstere til Hjælp, der maatte trænge dertil. Berraab Dem derfor ikke altfor stærkt paa disse Overenskomster fra 1856, naar de ikke selv tage større Hensyn til dem, end De gjøre. — Det ærede Medlem for Soro Amts 2den Valgkreds troede ogsaa, at man maatte i høieste Grad undgaae Alt, hvad der kunde see ud som Brud paa Contracter, naar man vilde gaae til dette Lovforslags Vedtagelse, og han anførte, at Forslaget under Nr. 2 skulde indeholde et saadant Contractsbrud. Jeg vil gjøre opmærksom paa, hvad jeg sagde igaar, at der i Loven af 19de Februar 1861 netop er givet et Fingerpeg i den Retning, som her er ført noget videre ud, og naar der allerede i en Lov, som gaaer ud fra, at Fæstevæsenet skal opretholdes, gøres en saadan Indrømmelse, saa spørger jeg: er det da ikke langt naturligt, at man gaaer et Skridt videre i denne Retning, naar Fæstevæsenet hæves, og der gives Godseierne en unaadelig Fordeel ved den Maade, hvorpaa det hæves? Jeg henleder atter Opmærksomheden paa, hvad jeg igaar sagde; det er en Skik, som ikke har været overtraadt af Godseierne i tidligere Tider, hvad enten det har været egennyttige eller humane Mænd, og ikke heller i den senere Tid er overtraadt af dem, der med Rette kunne kaldes humane Godseiere; der er Ingen, der har nægtet et saadant Arrangement med Mænd paa 60 Aar, der havde Sønner, som vare stikkede til at overtage Fæstegaarden. Hvorfor da ikke i Fæstevæsenets Afslønings Dieblik komme til at fastslaae som Lov det, der har været Sædvane — jeg kan sige — i Aarhundreder. Jeg troer dog, at det er berettiget at gaae noget videre i dette Dieblik, hvor Fæstevæsenet opløses, end det vilde være under Forudsætning